

Høringsuttalelse angående Risdal Energis konsesjonssøknad for Skjeggedalsoverføringen.

NVE referanse: 200802979.

Innledning.

Risdal Energi AS har søkt konsesjon for Skjeggedalsoverføringen. Dette prosjektet er en 6,5 kilometer lang overføringstunnel fra Heddevatn i Skjeggedalselva til Juvatn og Eptevannsmagasinet i Vatnedalselva. Ifølge Risdal Energis søknad blir tunnelens slukeevne stor nok til å ta selv store flomtopper slik at det bare blir den omsøkte minstevannføringen på 45 liter i sekundet som slippes i Skjeggedalselva.

Nedstrøms Heddevatn ligger Skjeggedalsfossen. I Skjeggedalsfossen foreligger det 2 konsesjonssøknader, en fra Agder Energi Produksjon om bygging av Skjeggedal Kraftverk og min søknad om bygging av Skjeggedalsfossen Kraftverk. Grunnlaget for et kraftverk i Skjeggedalsfossen vil falle bort dersom vannet overføres til Eptevannsmagasinet.

Konsekvenser av Skjeggedalsoverføringen.

Redusert vannføring.

Middelvannføring ut av Heddevatn er ca 2300 l/sek. Risdal Energi ønsker å slippe en minstevannføring på 45 l/sek. Flomvannføringer vil ikke forekomme på elvestrekningen rett nedstrøms utløpet av Heddevatn. Dette vil få sterk innvirkning på livet i elva på flere måter. Redusert gjennomstrømming, lavere vannstand, endrede temperatur- og isforhold, bortfall av flommer, alle betydelige faktorer for plante- og dyreliv i elva. Det må antas at resultatet på noen års sikt blir kraftig gjengroing av elvestrengen og varig endrede levekår for insekter, fisk og dyr tilknyttet elva. Jeg kan ikke se at det er gjort grundige nok undersøkelser av disse forholdene i søknaden.

Fisk og fiskemuligheter.

Alle grunneierne på den 18,5 kilometer lange elvestrekningen som berøres av redusert vannføring er medlemmer i Uldalsvassdragets Fiskelag. Det selges fiskekort som dekker hele strekningen, og elva er en populær plass for sportsfiskere. Det må antas at Skjeggedalselvas potensiale for sportsfiske blir betydelig redusert for all fremtid.

Siden midten av 1990 tallet har Skjeggedalselva vært kalket i regi av Styringsgruppa for kalking av Tovdalsvassdraget. Dette er et samarbeid mellom Birkenes, Froland og Åmli kommune. Årlig doseres det ut 600-700 tonn kalk fra kalkdosereren som er plassert nedstrøms Skjeggedalsfossen. Ved en gjennomføring av Skjeggedalsoverføringen vil vannføringen ved dosereren bli for liten til at kalken blandes med vannet. Resultatet blir at kalken legger seg på elvebunnen. Grunnlaget for kalking av Skjeggedalselva vil falle bort med alle de konsekvenser dette medfører for vannkvaliteten.

Lokal næringsutvikling.

På min eiendom er det lagt ut et hyttefelt på 15 tomter. Ingen av disse er bebyggt ennå. Disse har en nær tilknytning til elva nedstrøms Heddevatn. Nærheten til vannet er hovedargumentet

for plasseringen. Det må antas at disse blir svært vanskelige å selge dersom vannføringen i elva endres som omsøkt.

Som tiltakshaver for det konsesjonssøkte kraftverket Skjeggedalsfossen vil jeg på det sterkeste fraråde at Risdal Energis prosjekt gis konsesjon. På min eiendom i Skjeggedal er det flere muligheter for utbygging av mikro- mini- og småkraftverk. Ved å akseptere at Skjeggedalsoverføringen blir bygd vil 4 av disse mulighetene bli uaktuelle på grunn av bortfall av store deler av naturlig vannføring. Disse 4 er:

Id nr	Prosjekt	Fallhøyde (m)	Vannføring (l/sek)	Produksjon (GWh)
020z 65	Heddefossen	25	2300	2,76*
020z 72	Høgelifossen	15	2500	1,80*
020z 71	Skjeggedalsfossen	133	2750	16,3
	Høgtjønnbekken	35	200	0,34*
	Total			21,20

Tallene merket med stjerne er teoretisk produksjon hvor jeg har lagt til grunn at 70% av vannet utnyttes og kraftverkets totale virkningsgrad er 0,8.

I tillegg er det to fall nedenfor min eiendom som blir berørt. Disse er:

Id nr	Prosjekt	Fallhøyde (m)	Vannføring (l/sek)	Produksjon (GWh)
	Skjeggedølhølen	8	4200	1,62*
	Verevatn	37	4700	8,37*
	Total			9,99*

Tallene merket med stjerne er teoretisk produksjon hvor jeg har lagt til grunn at 70% av vannet utnyttes og kraftverkets totale virkningsgrad er 0,8.

Resultatet av en eventuell overføring til Eptevannsmagasinet er at 6 lokale grunneiere mister viktige muligheter for lokal verdiskapning. Dette kan være avgjørende for det fremtidige livsgrunnlaget på Skjeggedalsgårdene.

Samlet plan for vassdrag.

Samlet plan for vassdrag er basert på Aust Agder Kraftverks (nå Agder Energi) konsesjonssøknad for utbygging av Tovdalsvassdraget. i 1978. Dette var en total utbygging av hele vassdraget der hovedalternativet bestod av 12 kraftverk med samlet installasjon på 214 MW og gjennomsnittlig årsproduksjon på 869 GWh. Som kjent ble hovedstrengen i Tovdalsvassdraget vernet og den store utbyggingen ble uaktuell.

Risdal Energi påberoper seg å ha et prosjekt som er i tråd med Samlet plan. Dette er tatt ut av sammenhengen og bare delvis riktig. Samlet plan tar utgangspunkt i en overføringstunnel fra Småvatna som ligger nedstrøms Heddevatn. Dette vil også resultere i betydelig redusert vannføring i deler av Skjeggedalselva, men på en mye kortere strekning. For samlet plan tar utgangspunkt i overføring av vann fra Årdalsmagasinet som var planlagt i Tovdal. Dette vannet skulle danne grunnlaget for Skjeggedal Kraftstasjon og ha utløp ved Skjeggedalsgårdene. Dette ville resultert i at Skjeggedalselva ble tilført 22,5 kubikkmeter vann i sekundet, noe som tilsvarer liten flomvannføring.

Prosjektet jeg har kalt Verevatn er også et Samlet plan prosjekt. I Samlet plan kalles dette Risdal Kraftverk.

Det må legges til grunn at forutsetningen for å overføre vann fra Skjeggedalselva til Eptevannsmagasinet var at Skjeggedalselva skulle tilføres vann fra Tovdalselva. Når dette er uaktuelt på grunn av vernet av Tovdalselva må det være like uaktuelt å fjerne vann fra Skjeggedalselva.

Samlet plan var et verktøy for å ivareta hele vassdraget. Ved å trekke bruddstykker ut av Samlet plan blir resultatet det motsatte.

Konklusjon.

Risdal Energis søknad om Skjeggedalsoverføringen innebærer store ulemper for miljø, vannkvalitet, fiske og lokal næringsutvikling. I tillegg er søknaden i konflikt med Samlet plan fordi Skjeggedalselva blir fratatt vann uten at vann blir tilført som utgangspunktet for Samlet plan var. Det er også i konflikt med Samlet plan prosjektet Risdal Kraftverk.

Det legges til grunn at ulempene ved tiltaket er betydelig større enn fordelene.

NVE/OED bør avslå konsesjon for Risdal Energis søknad om Skjeggedalsoverføringen.

Med vennlig hilsen

Knut Olav Tveit
Grunneier